

โอกาสที่ประเทศไทยจะประยุกต์ใช้การระงับข้อพิพาทแบบผสม Med-Arb
Opportunity for Thailand to apply the “Med-Arb Process” as an Alternative
Dispute Settlement Mechanism

ดร. ปถวี สุขกิจ

Dr. Pattawee Sookhakich*

Abstract

This article is an additional to the major contents of the doctoral thesis of the author which aims at the pros and cons of med-arb in international commercial arbitration. Mediation and arbitration are alternative dispute settlement mechanisms, which have slightly different characteristics, but they are used in combination in many countries around the world, including Canada, the United States, China, Hong Kong and other civil law jurisdictions and known as both “Med-Arb” and “Arb-Med”, depending on which process was initiated first. Med-Arb is one of the conflict resolution mechanisms in which both mediation and arbitration is combined. In the process of Med-Arb, the same third-party neutral plays both roles of mediator and arbitrator. If the parties choose to initiate the process using mediation and the dispute remains unresolved, it will then move to arbitration. Laws and regulations of Thai mediation and arbitration are also being currently discussed and there is no record of med-arb ever being used in Thailand. The purpose of this article is to lend one more voice to the debate about the way for Thailand looking to the future to collaborate on improving the arbitration process by drawing a picture of the formation of Med-Arb. The adoption of an alternative method of Med-Arb is proposed as a prospective solution that can help to improve the efficiency of alternative dispute resolution (ADR) in the context of Thai ADR. The preconception of the success or failure of Med-Arb in international commercial arbitration is also challenged in this article, along with the principle impartiality of behavior of arbitrators and mediators, the enforcement of arbitral awards, disputing parties and arbitral centers in cooperation with the Med-Arb model. This is followed by a discussion of the practical problems that arise from the application of Med-Arb in the context of Thai law. Some

* Full-time lecturer, School of Law, Assumption University, LL.B. (Assumption University); LL.M. University of East Anglia, United Kingdom; LL.M., University Toulouse 1 Capitole, France; PhD in International economic law, Cotutelle Programme between University Toulouse 1 Capitole, France and University of Zaragoza, Spain

suggestions will be made for Thailand to apply Med-Arb and the way to set up future reform in order to step forward to become the center of international commercial arbitrations in the future.

Keywords: Med-Arb, Dispute Settlement Mechanism, Mediation, Arbitration

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการศึกษาเพิ่มเติมและสรุปใจความสำคัญจากปริญญาานิพนธ์ที่ผู้เขียนได้ศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาถึงข้อดี ข้อเสีย ** และการศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบของอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศในกรณีการระงับข้อพิพาททางการค้า กระบวนการระงับข้อพิพาทโดยใช้ Med-Arb (Mediation-Arbitration) เป็นกระบวนการระงับข้อพิพาทโดยการรวมขั้นตอนของการไกล่เกลี่ยเข้ากับอนุญาโตตุลาการ การที่คู่พิพาทพยายามที่จะระงับข้อพิพาทเบื้องต้นโดยการไกล่เกลี่ย และหากไกล่เกลี่ยไม่สำเร็จคู่พิพาทสามารถนำข้อพิพาทดังกล่าวไประงับในขั้นตอนของอนุญาโตตุลาการได้ โดยที่ผู้ไกล่เกลี่ยในชั้นไกล่เกลี่ยข้อพิพาทและอนุญาโตตุลาการเป็นคนเดียวกันเนื่องจากกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในประเทศไทย การอนุญาโตตุลาการทางการค้าของไทยยังไม่มี การนำวิธีการระงับข้อพิพาทแบบระบบผสม Med-Arb มาเป็นแนวทางปฏิบัติ ดังนั้นการระงับข้อพิพาทโดยใช้ Med-Arb นี้จึงเป็นโอกาสที่ประเทศไทยสามารถประยุกต์ใช้การระงับข้อพิพาทแบบผสมระหว่างไกล่เกลี่ยข้อพิพาทและอนุญาโตตุลาการ

จากการศึกษาพบว่า ประเทศไทยควรตระหนักถึงความท้าทายและควรออกแบบหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมโดยพิจารณาถึงปัจจัยดังนี้คือ ความท้าทายของบทบาทหน้าที่ของอนุญาโตตุลาการในการดำเนินการในชั้นไกล่เกลี่ยอนุญาโตตุลาการ ความเป็นกลาง (Neutrality) ความเป็นอิสระ ตลอดจนการบังคับคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ เพื่อให้เกิดการปฏิบัติต่อคู่พิพาทอย่างเท่าเทียมกันในขั้นตอนของกระบวนการพิจารณา เพราะจะทำให้คู่กรณีมีความรู้สึกว่าได้รับความเป็นธรรมในกระบวนการระงับข้อพิพาท แนวทางการปรับใช้การระงับข้อพิพาทแบบระบบผสมนี้สามารถเป็นทางเลือกให้คู่พิพาท และสร้างความเชื่อถือในระบบการระงับข้อพิพาททางเลือก ซึ่งอาจจะส่งผลให้การอนุญาโตตุลาการทางการค้าของไทยก้าวไปสู่การเป็นศูนย์กลางการระงับข้อพิพาทระหว่างประเทศในอนาคต

คำหลัก: การระงับข้อพิพาท การไกล่เกลี่ย อนุญาโตตุลาการ

** This article is a part of the publication of the dissertation topic “Achievements and Difficulties of Med-Arb as practiced within the framework of International Arbitration Law” was for the fulfill of completion of LL.M. studies at School of Law, University of Toulouse 1 Capitole, France